

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-branični račun št. 841.652.

TELEFON št. 1157.

Brzjavne vesti.

Proti trgovini z dekleti.

DUNAJ 25. Mlade deklice, posebno služabnice, dobivajo že nekoliko časa sem iz Krfa vabila z zelo vabljivimi pogoji, da vspremejo službo v tamošnjem klubu ali „cercle des Etranges“. Te ponudbe „prihajajo od onih sumljivih oseb, ki so svoječasno lancirale v svet ponesrečeni načrt o ustanovitvi igralnice na Krfu ter imajo namen, da porabijo ugodni zemljepisni položaj Krfa med zapadno Evropo in orijentom, da prično trgovino z dekleti. Priporočati je torej ženskim osebam, da se obrnejo na tamošnji avstroogrski konzulat, prej nego vsprejmejo kako mesto in da so oprene izlasti glede kavcijskih zahtev tamošnjih podjetij.

Avstrijsko-romunska trgovinska pogodba.

BUKAREŠT 25. Romunski delegatje za pogajanja radi sklepa nove trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko se podajo na Dunaj dne 5. aprila.

Parnik ponesrečil.

ZADAR 25. Dubrovniški parnik „Šipan“ je pri Vergadi zadel na suho. Pričeto se je z rešilno akcijo.

Potres.

BENKOVAC 25. Sinoči je bilo čuti potres, ki je trajal pet minut.

Štrajk rudarjev na severnem Francoskem.

LENS 25. Kongres rudarjev je sklenil, da bo dne 28. t. m. posvetovanje, se li prične z delom ali ne.

Konferenca v Algesirasu.

ALGECIRAS 25. (Agence Havas). Seja odbora je napravila dober utis. V obče prevladuje želja, da bi prišlo med delegati do sporazuma. Splošno mnenje je da, prinese jutrajšnja seja odločitev. Na sej teji se vsaj pokaže, je li možno priti v obče do sporazuma.

BEROLIN 25. Glasom poročila iz Algecirasa, so že dodatki avstroogrškega načrta za uravnavo policijskega vprašanja v toliko dovršeni, da je za ponedeljkovo sejo pričakovati glede policijskega vprašanja principijelnega sporazumljenja.

Romunska kraljevska dvojica.

BUKAREŠT 25. Kraljevska dvojica je danes popoldne odpotovala v Lugano.

Stolp hotela porušil.

FRANKOBROD 25. Iz New-Yorka poročajo, da se je v pomorskem kopališču Atlanticity porušil stolp hotela. Deset oseb je bilo ubitih, več pa ranjenih.

Ojačenje ameriške eskadre pred Sangajem.

MANILA 25. Linijska ladja „Visconsin“ je prejela od admirala Fraina nujno povelje, naj takoj odpluje in se pridruži ameriški eskadri pred Sangajem.

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadslejeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. C. — č.

Polni dve uri je trajalo glasovanje. Meščan je stopal za meščanom k mizi v veži in je spuščal v žaro svoj glas. Ko je že glasoval zadnji meščan, začel je notar z dvojico meščanov poleg sebe šteti glasove. Najprej so prešteli glasove za zaprisežence, a potem za svetovalce. V zari za mestnega sodnika niso našli nobenega glasu. Orožnik je zopet zatrobil trikrat in meščanstvo je usulo v gručah bliže k mestni hiši in se je stisnilo okolo veže, da čuje svoje starišine. Močnim glasom je prečital mestni notar novoizvoljene zaprisežence in svetovalce in ko je bil s tem

Dogodki v Rusiji.

PETROGRAD 25. Iz Moskve poročajo, da je policija že na sledu osebam, ki so oropali banko. Poročilo, da je bil eden roparjev aretovan v Petrogradu ter da so našli pri njem 70.000 rubljev in bombo, se demantuje. Aretovanih je bilo pa več oseb.

RIGA 25. Dve osebi, ki sta se vdeležili ropa v moskovski banki, je včeraj zjutraj policija aretovala na tukajšnjem kolodvoru, ko sta stopili z moskovskega vlaka. Obe sta imeli ponarejena potna lista.

PETROGRAD 25. Volitve za državno durno se vrše povsod v lepem redu, tudi na Poljskem.

VILNA 25. Na podlagi carskega ukaza o verski toleranci je nad 20.000 oseb prestopilo na katoliško vero.

TIFLIS 25. (Petr. brz. ag.) Blizo Tiflisa je bil napaden poštni voz. Policist, ki je voz spremljal, je bil ubit, postilijon pa ranjen. Oropanih je bilo 10.000 rubljev.

RIGA 25. Policija je zasačila šest zabojev revolucionarnih spisov ter aretovala štiri osebe.

Državne politične vesti.

Štrajk rudarjev na Severnem Francoskem. Pariški listi poročajo iz Lensa, da imajo vsled štrajka rudarjev v departementih Nord in Pas de Calais rudarske družbe vsaki dan 1.025.000 škoda. Nemški premogovniki prodajajo nemškemu industrijalcem vsaki dan za milijon frankov premoga.

Rudarske družbe ponujajo sedaj delavcem baje 6.80 frankov plače na dan, rudarji zahtevajo po 7.10 frankov.

Turčija se boji radi Jemena. Kakor poročajo iz Carigrada, je porta vznemirjena, ker je angleški guverner iz Adena v spremstvu šejkov iz Jafe in Daulé ter 600 mož odpotoval v pokrajino Jafó, ki se nahaja blizo Jemena, ne da bi prijavil turški oblasti o namenu svoje ekspedicije.

Švicarske oborožuje. Švicarski zvezni svet je dovolil 10.400.000 frankov kredita za nove topove in municijo, 677.000 frankov pa za nabavo orožja alpskih čet. Angleški prestolonaslednik in prestolonaslednica sta dovršila svoje potovanje po Indiji. Dne 19. t. m. sta se v primorskem mestu Karaci vkrcala na parnik, da se povrneta v domovino. Dne 9. novembra m. l. sta iz Angleške dospela v Bombay; mudila sta se torej v Indiji nad štiri mesece.

Cesar Viljem obišče Madrid, kakor poročajo sedaj iz Berolina, dne 15. maja. Cesar se, priselši iz Genove, najbrž izkrci v Kartageni. Cesar se bo mudil na Španskem tri dni.

gotov, je naznanil, da je žara za mestnega sodnika prazna, pak je vprašal meščanstvo, da-li ne želi voliti sodnika?

— Hočemo, hočemo voliti! Živio sodnik Ivan Benković! je zaorila najprej italijanska skupina.

— Živio sodnik Ivan Benković! je pritrdila skupina hrvatska in ker se je Živan mudil med njimi, so ga dvignili na ramena.

Živio sodnik Živan! kličejo Magjari, kličejo Nemci, kliče vse,

Kakor burno jezero se valovi vzhiceno meščanstvo okolo onih, ki so zmagonosno držali na ramenih novega sodnika, glavo svobodnega kraljevskega mesta Griča.

— Živio Živan! Živio naš sodnik, je grmelo na vse strani, meščani so mahali s kapami v pozdrav svojemu sodniku, a on je se solzo na poštenem licu vračal pozdrav, klanjaje se in mahaje z rokama na vse strani.

Zatrobila je zopet trobenta mestnega orožnika. Mestni notar je skočil na mizo

Sijajno smo zmagali na vsej črti!

Včerajšnje občinske volitve v tržaški okolici so končale z najsijajnejšo zmago. kolikor jih pozna volilna kronika naše okolice. Akoravno so naši voditelji bili osvedočeni, da prodrejo naši kandidati v vseh 6 okrajih, vendar niso pričakovali tako sijajnega uspeha, ki je nadkrilil njih najsmelejše nade. Včerajšnja volitev v okolici pomenja uprav plebiscit in odločen odgovor na italijanske sirenske glasove, s katerimi se je vabilo okoličane, naj v znak sloge z mestom prodajo sebe in svojo narodnost za — obljubljane materialne koristi. Odgovor poštenih slovenskih volilcev tržaške okolice na italijanske meščane se glasi: „Naša slovenska narodnost ni na prodaj nikomur za noben denar in za nikako materialno korist. Ako hočete naše prijateljstvo, spoštujte naš neomahljiv naroden čut in ponos!“ Sedaj naj sledi številke, iz katerih je posneti sijajnost naše zmage.

V I. okraju je izvoljen **Anton Sancin** s 379 proti Nichettu s 86 glasovi; v II. okraju je izvoljen **Dr. Otokar Rybář** s 184 proti Mauronerju s 94 glasovi; v III. okraju je izvoljen **Dr. Edvard Slavik** s 240 proti Edvardu Turrek s 29 glasovi; v IV. okraju je izvoljen **Ivan Gerdol** s 233 proti Andreju Stolfi s 115 glasovi (autokandidat Francesco Dollenz di Giuseppe je vlovil celih 5 glasov!); v V. okraju je izvoljen **Ivan Goriup** s 241 proti Stücklerju s 83 glasovi in v VI. okraju **Alojzij Goriup** z 233 proti Cumarju z 52 glasovi.

Vseh slovenskih glasov v okolici je bilo oddanih 1510 proti 459 (77% proti 23%), dočim je v zadnjih volitvah (leta 1903.) bilo oddanih 1200 slovenskih glasov proti 461 italijanskim. Napredovali smo torej v 3 letih za 310 na 1200 glasov, torej za dobrih 25%. Volitve so se vršile po vsej okolici mirno in dostojno ter so se odlikovale z uzorno organizacijo. Samo v II. okraju je nastalo razburjenje mej volilci in našim občinstvom, katero je povzročil — čujte: okrajni načelnik rojanski, znani Ernesto Oblak, v prostih urah Mauronerjev upravitelj in blagajnik družbe „Società agraria“. Ta načelnik IV. okraja, mesto da bi skrbel za mir in red v svojem okraju, je smatral za potrebno, da gre agitirat za Mauronerja v II. okraj ter tam izzivat volilce z besedami: Porchi sčavi! Ali slabo je naletel! Da ga niso stražniki na zahtevo razburjenega občinstva odvedli na bližnji policijski komisariat, ne bi bil odnesel zdrave kože iz II. okraja.

Na policijskem komisariatu je bil Oblak zaslisan na zapisnik in ker je zanikal gornje besede, je bilo zaslišanih pet prič, katere so

in zaklical, vzemši sodnikovo žaro v svojo roko:

— Bratje Gričani! Ta žara je prazna. V njej ni nijednega glasu — ali iz vseh grl čujem, kako se jednodušno ori glas: Živio sodnik Živan Benković! Sodnik nam je torej on, ki si ga vsi jednodušno želite, sodnik vreden in čestit, kakor ga poznamo vsi — naš Živan Benković.

In zopet je zaorilo gromovito klicanje meščanov, a v isti čas so zazvonili zvonovi v župni cerkvi sv. Marka.

— V cerkev! V cerkev! je klicalo meščanstvo, noseče na ramah ljubljene sodnika, za katerim so stopili novo izvoljeni zapriseženci in mestni svetovalci.

Od nekdanj je bila navada, da se je volitev mestnega sodnika in starešin vršila svečanim obredom v župni cerkvi sv. Marka, kjer je imelo vsako poglavarstvo priseči na sveti svoj poklic.

Vse je hitelo v cerkev. Tam, v kapeli svetega križa, čakajo v svečani cerkveni obleki, pred velikim oltarjem, mestni župnik in njegovi kapelani. Ko so sodnika

jih enoglasno potrdile. Gosp. Oblak bode moral odgovarjati na sodišču radi pregreška ščevanja proti slovenski narodnosti. Minoli so časi, ko so naši ljudje mirno prenašali žaljenja. Po tej epizodi se je volitev v II. okraju mirno vršila do konca. Ko se je razglasil ob 1/2 uri pop. izid volitve, nastalo je neopisno navdušenje mej slovenskim občinstvom, ki je nestrpno čakalo pred voliščem proglašanje izvoljenega kandidata. Ljudje so si stiskali roke ter se poljubljali. Pevci so zapeli, a lonjerska glasba je udarila koračnico. Ko bi trenil je bil sestavljen impozanten sprevod, ki se je pomikal z razvito slovensko zastavo na čelu proti Lonjerju. Ustavil se je najprej v gostilni pri Driolu, kjer so se Tržačani poslovili od vrlih volilcev II. okraja po navdušenih govorih Maksa Cotiča in Dr. Guštava Gregorina, katerih prvi je nazdravljaval vrlim volilec, a drugi njih poslancu Dr. Rybář-u. Za danes se moramo omejiti na ta kratek opis, pri katerem smo se opirali posebno na II. okraj, na katerega so bile uprte oči vseh tržaških rodoljubov. Na vseh voliščih se je povpraševalo le po izidu v II. okraju, na kateri je navalil nasprotnik se vso silo za se in za druge okraje so bili vsi drugi okraji gotovi zmage. A II. okraj odgovoril je italijanskemu navalu z najsijajnejšo zmago, katero je izvojeval dosedaj. Slava in čast poštenim in vrlim volilec II. okraja, slava in čast vsem volilec naše okolice. Vsa Slovenija je lahko ponosna na vrle svoje stražarje ob Adriji, ki v težavnem boju ne le da ne omagujejo, nego dosledno stopajo više in — više! — Jutri in prihodnje dni opišemo dogodke na drugih voliščih in slavje včerajšnjega dne v posameznih vkrajah.

Domače vesti.

Posvečenje in vstoličenje novega goriškega nadškofa dra. Franciška Sedeja se je vršilo včeraj v goriški stolni cerkvi na slovesen način. Novega nadškofa je posvetil dvorni župnik, škof dr. Lavrencij Mayer ob asistenci ljubljanskega, krškega in tržaškega škofa.

Po slovesni pontifikalni maši je bil novi nadškof vstoličen.

Župnikom stolne cerkve v Gorici je tamošnji metropolitanski kapitelj izvolil stolnega prosta preč. g. dra. Faidutti-ja.

Šolske počitnice nameravajo na avstrijskih ljudskih in meščanskih solah doleteti med 1. julijem in 1. septembrom.

Pred deželnim sodiščem. V petek se je vršila kazenska razprava proti 40

doveli v cerkev, so zagrmle orglje na koro, pod rokami starega organista Nikole, vsa cerkev je zapela „Tebe Boga hvalimo“.

Živan Benković, ki se je spustil na tla, je klečal pobožno pred oltarjem. Bil je ves ganjen in očesi sta mu plavali v solzah. Poštenje in krepost meščanov slavi danes največje slavje. Izbran je sodnikom milega si rojstnega mesta, izbran enoglasno z navdušenjem, brez sile, brez podkupovanja in nagovarjanja. To je, kar razigrava dušo, kar mu seza do solz in duše. Prinesli so modri plašč in ogrnili z njim Živana, a zatem so mu potisnili v roke pozlačeno sodniško žezlo, znak sodne oblasti. Pred njim na klečalu stoji odprta železna skrinjica z zlato bulo, a poleg nje na baržunasti blazini leže mestni pozlačeni ključ.

Hvalospev je bil dovršen. Mestni župan je pristopil h klečalu, na katerem je klečal sodnik Živan, za katerim neposredno so stali novi zapriseženci in svetovalci mestni.

(Pride še.)

letnemu Antonu Vezzani in proti 43 letnemu Ivanu Krstniku Zemba, in sicer radi zločina poverljivosti. Vezzani je bil namreč blagajnik, a Zemba predsednik tukajšnjega denarnega zavoda „Cassa popolare di Credito“. Tožena sta bila, da sta zavodu poverila na svojo korist, od l. 1902 do l. 1905, svoto K 250370.

Razprava, kateri je predsedoval sodni svetnik Pederzoli, je trajala v petek ves dan in je končala se-le v soboto predpoludne.

Toženca sta bila oba obsojena, in sicer Vezzani na 4 mesece, a Zemba na 6 mesecev ječe.

Toča. V petek popoldne je v Ilirski Bistrici in okolici padala toča 20 minut, da je od 5-8 centimetrov pokrila tla. Toča je bila debela kakor golobja jajca in je padala med gromenjem in treskanjem.

Loterijske številke izrebrane dne 24. t. m.: Gradec 69 55 40 87 29
Dunaj 42 44 23 65 20

Razne vesti.

Glasbeni založniki v Italiji. Berolinski „Lokal Anzeiger“ je priobčil zanimiv članek o italijanskih glasbenih založnikih. V Italiji so ravno ti založniki edini gospodarji položaja na glasbenem polju. Dve glavni založniški tvrdki sta: Ricordi in Sonzogno, obe v Milanu. Ti tvrdki sta monopolizirali cele glasbene trge. Tvrdka Ricordi je stara nad 200 let. Nekdaj je imela za tekmovalko tvrdko Lucca. Ko je pa pred nekaj desetletji ostala sama vdova Lucca, kupil je Ricordi vse pravice tvrdke Lucca, med drugimi tudi pravice na predstave in na tiskanje Wagnerjevih del, do čim so bila dela Verdijeva že prej lastnina te tvrdke. Ko je bil namreč okoli leta 1850. Wagner v Italiji in se je nahajal v finančnih stiskah, prodal je Lucchi pravico na predstavljanje in na tiskanje v Italiji za vsa svoja dosedanja in bodoča glasbena in literarna dela. Prejel je zato 12.000 frankov. Pozneje so te pravice prišle v lastnino tvrdke Ricordi, ki je izprila veliko korist, a Wagner in nasledniki niso dobili ničesar. Vendar oddaja Ricordi v novem času del dobrih Wagnerjevemu gledališču v Bareuthu.

Zanimivo je tekmovalstvo obeh glasbenih založnikov. Pred 25 leti pojavil se je proti Ricordiju močan tekmovalec v osebi Sonzogna. Isti je sklenil uporabiti vse sile, da razbije Ricordijev monopol. Ker je Ricordi imel pravice na vsa velika dela klasikov in glasbenih velikanih, je Sonzogno prišel loviti bodoče talente. Začel je vsprejemati vse one talente, ki jih je Ricordi odbil, ob enem je iskal novih v razpisovanjem velikih nagrad. Pridobil je Mascagni-jevo „Cavalleria rusticana“, a ko se je Leoncavallo sprl z Ricordijem, kupil je Sonzogno „Pagliaccio“ in napravil dobiček.

Toda pogodba je taka, da ne bo Leoncavallo v nekoliko letih imel več nobene pravice na tantieme. Sonzogno je šel še dalje. Opero „Calvero“ mladega skladatelja Dupontsa, ki ima samo en čin, je nagradil s 75.000 franki. Opera ni vspela in zato bo imel Sonzogno veliko izgubo, toda tudi to je zanj dobra reklama.

Sedaj je Sonzogno razpisal 50.000 frankov na libretto štirih činov. Dobil je že 500 libretov. On trdi, da je dober libretto toliko vreden, kolikor dobra glasba.

Nastaja vprašanje: kako da pride on zopet do svojega denarja? Najprej ima pravico izdajanja partiture, klavirskih priredb i. t. d.

Potem pa prične velikansko reklamo in skuša svoja založniška dela popularizirati v inozemstvu. Nedavno temu je Sonzogno v Parizu priredil italijan-ko stagione s svojimi operami, na katerih je izgubil 200.000 frankov. V Berlinu je v isto svrhu potrošil 120.000 frankov. Toda on je nato tudi računal. To začetno izgubo pokrije od dohodkov oper, ki jih bodo predstavljala berolinska in pariška gledališča.

Oba založnika tekmujejo in potiskata naprej svoje umetnike. To prihaja seveda v korist glasbenikom, toda ne more se trditi, da ne kvari tudi kvalitete dela, a kar je glavno, da izrabljuje umetnike.

Založnika dajeta res skladateljem sredstva za nauke, dajeta jim za potovanje in oskrbo, ako pa vspeje skladatelj s kakim delom, navadno v tem slučaju ne dobi mnogo, ker prodaja že vnaprej velik del svojega dobička. Akoravno Ricordi in Sonzogno tekmujejo, v eni točki sta složna:

ne ponižujeta cen. Od svojih tantiem dobiva 65. od sto, dočim dobiva avktor samo 5 od sto. Na Nemškem dobiva založnik samo 20 od sto.

Slovanska zveza v Ameriki. Kakor javljajo iz Pittsburga, je število členov tamošnje severo-ameriške slovanske zveze naraslo na 22.942. Od leta 1899 se je to število podvojilo.

Nemiri radi lakote na Japonskem. Iz Tokija poročajo berlinskemu „Lokal-Anzeigerju“. V severnih okrajih Japonske, kjer vlada lakota, je na več krajih prišlo do resnih nemirov. Posredovati je morala policija ter razgnati demonstrante.

Angleži postajajo trezneži. Zadnjih šest let so no Angležem potrosili za opojne pijače 21.800.006 funtov manj nego pred 6 leti. To je posledica gibanja proti alkoholizmu.

Otok Formosa, ki pripada po miru, sklenjenem po kitajsko-japonski vojni leta 1895. Japonski, ima 35.000 kvadratnih kilometrov in nekaj nad 3 milijone prebivalcev, Kitajcev in Malajev.

Cesar Viljem in zrakoplovci. Nedavno je nemški cesar Viljem povabil k sebi na obed tri nemške veleindustrijalce. Sedaj se je zvedelo, kaj da je bil temu pravi vzrok. Cesar Viljem se zelo zanima za uporabo zrakoplova v vojski in iz izvestja posebnega odbora, ki se je s tem vprašanjem bavil, se je prepričal, da bi treba kaj storiti, da se izum in spopolnjevanje zrakoplova uporabi v vojaški svrhe. Francoski tehnik Juliot je z gmotno podporo bratov Lebaudy konstruiral zrakoplov, ki se ga more imenovati najdovršenejšim, kar se jih je doslej napravilo. Ta zrakoplov ima 2300 kubičnih metrov vsebine.

Dolg je okoli 58 metrov, v premeru ima na najširjem mestu 10 metrov, zloži se pa proti obema koncema. Izpod balona se nahaja nekaka platforma, ki zmore v slučaju potrebe služiti kakor padobran. Dva zračna vijaka od strani balonske gondole goni motor na bencin, ki je že pred dvema leti dajal 40 konjskih moči. Od onega časa se je to število pomnožilo, ne da bi se bilo povečalo težino motorja. Zrakoplovom se more ravnati svobodno, zavarovan je proti eksploziji in ognju. Na sto potovanjih, ki jih je že izvršil, se mu ni nikdar ničesar pripetilo. Tak zrakoplov bi izlasti dobro služil v vojaške svrhe, zato ga francoska baje uporabi v svoji vojski. Radi tega se Cesar Viljem za to izum tako zanima in radi tega se po njegovi inicijativi ustanovi nemško društvo, kateremu bo naloga da prouča to vprašanje. To društvo bo moralo najti sredstva, da bi se zgradil tak zrakoplov, ki bi se ga zamoglo uporabiti v vojaške svrhe. Omenjeni veleindustrijalci, ki so bili pozvani k cesarju Viljemu, darovali so v to svrhu en milijon mark.

Karol pl. Siemens starosta znane tvrdke Siemens & Schuckert je v te dni umrl v Mentoni.

V izarskih Atenah.

(Memoire v vencu popotnih utrinkov).

Spisal **Franjo Krašovec.**

II.

Bilo je v avgustu l. 1900. Ostavljal sem Solnograd. Priroda in umetnost si v tem mestu podajata roko v mogočno zvezo. Bili snežniki, pod njimi sočnate loke, dereče biserne vodice in čisti zračni azon: v tem okolišču stari stolistni nemški R i m, se svojimi velebnimi svetili, katekombami, stolpi, knjižnicami in baročnimi palačami. Kakor mesto je to, kjer antika in modernost bijeta boj, kjer mimo o rnelih stolpov drve vlaki s tisoči turistov v vse alpske kraje in končine; ko stopa solnce v znamenje raka, drve dnevno stotine tujincev po osivelem Solnogradu. Ze sem se mislil po 4-dnevem bivanju v Solnogradu vrniti preko Tur v domovino; Nebo jasno, ceste suhe, kolo čvrsto — dva dni kolesarskih radosti in težav, pa bi bil v Korutaneh! Monakovo ni daleč! mi je težilo duha in lepega avgustovega večera sem dal svojim željam poléta. Vlak je tlumotal preko visokih bavarških planjav, zazibal me je sladak sen; in ko se je mlado solnce kopalo v rosnem jutru, izstopil sem v izarski prestolnici. O divni stekleni palači sem marsikaj čital, o grandioznih stavbah snivega Ludovika so mi pripovedovali turisti in o glasovitih pinakotekah sem slišal že davno. Vse dopoldne sem begal brez miru po bavarški prestolnici. Slo je na poludne, ko sem prišel na širok prelep trg: v središču krasna mramornata palača. Na pročelju je vihrala zastava, in mahoma sem spoznal: to je hram umetnosti. Vstopil sem. Nizka vstopnina, borih 50 pfenigov. Po koridorjih lavove trume gledalcev s kukali; v pre-

lestnih kakor klenot čistih stenah mramornatih hodnikov se zrcalijo vitke podobe šetajočih devic; v dvoranah — bajna krasota! Sprehajal sem se nad uro po raznih sobanah: kjer so slike velikih mojstrov vseh narodov. Pred sliko mične kompozicije je stala večja gruča ljudi: občudovali in kritizovali so. Služili so se francosčine, da si je akcent razodeval, da niso francoske krvi. Tipi so bili mešani, ipak izraziti: domneval sem v družbi Angleže in Slovane. Slika je bila nekoliko mistična; kdor pa se je s čustvom zaglobil v njo, temu je vzbujala misel, kakor da jo je slikar s premislekom navdahnul dihom mistike, hoteči profanim in brezčutnim opazovalcem zakriti nje pravi pomen. Na sliki je sijal topel pomladen dan, na klopi ob cesti je sedel mlad mož z bergljami; o kaka disonanca! V gaju nad cesto sedi mlada devčica; zdi se, kakor da se potnik bolešno in hrepeneče ozira po njej. Kakor bi hotel umetnik vpodobiti pesem o življenju. Kakor da se mladi mož zaplaja v spomine: vživanje je sladko, lepo je življenje in dragoconejša nad vsemi imetji; ali če nam je tu na zemlji dedščina nevesela in tužna nadloga, potem seveda je življenje romantčen izvor, ki ugaja očem, čegar kaplje pa grenijo ustnice. Sladko je življenje in velik je dar; ali če so mu stalni spremljevalci vzdihljaji, solze in prevare, potem je to težko breme, vrt brez cvetja, brezradostna blaženost, nebesa brez Boga.

Dolgo sem stal ob sliki ter nisem zapazil, da me je prejšnja živahna družba že zapustila. Ze sem se hotel ločiti od pomembne slike, kar je prišel sluga ter pritrtil ob sliko malo tablico; na njej je stalo „Prodano“. Zablislilo mi je v glavi; gotovo je kdo izmed občudujoče družbe sliko kupil, prijazno sem vprašal podvornika, kdo je sliko kupil? „Neka vitka, mlada gospica ali plačal jo je neki starši gospod“, mi je bil odgovor. Slika me je zanimala vedno bolj. „Kdo je njen stvoritelj?“ sem se vprašal, ko je sluga že bil odšel. In res: v kotu na desno je bila umetnikova signatura: v vitkih, dolgo zategnjenih secenih pismenah, tako, da je bila komaj čitljiva. Sprva nisem verjel sam sebi; mislil sem, da me zategnjeni secenisti slog moti; prečital sem v drugič, študiral vsako zatezo. Za Boga — hieroglif to vendar ni! V resnici, gotovo, brezdomno; ime je slovansko, še več: **ime je slovensko!** Ne, ne motim se! Pogledal sem znova sliko: morda slovenski miliceu? Morda sujet pristno — slovenski? Ali ni nič slovenskega, gorenjskega, kraškega, dolenskega na njej? Nič! Slika je bila docela internacionalnega žanra, ki bi jo lahko naslikal kak Francez ravno tako, kakor Rus, ali Nemec, ali Italijan. In vendar ime je slovensko? In ta prigras na zadnjem slogu? To je slovensko! Ali pa je poslovanjen Francez? Zapisal sem si številko slike in zapustil razstavo. V vestibulu je bil portir in mizo je imel polno razstavnih katalogov. „A Katalog zum Andenken gfallig?“ me je pozdravljaj v dobrodušni bavarščini, ko sem se bližal izhodu. Vzel sem seznam in poiskal številko 138. V resnici tisto ime, kakor sem uganil na sliki.

„Poznate tega umetnika?“ sem vprašal portirja, kazaje na številko v katalogu.

„Poznam, poznam, dragi gospod. Dober umetnik je in blaga duša in pri napitninah ni skromen! Kaj ga tudi vi poznate? Ste njegov rojak?“

„Ne, ne! Njegova slika, če se ne motim št. 138, v katalogu pod nazivom „Življenja slovo“ mi posebno ugaja.“

„Ravnokar je bila predana. Kupila jo je neka poljska rodbina za 400 marek.“

„Vam je znano, od kod je imenovan umetnik?“

„Pravijo, da je nekje z juga, ali Italijan, ali Slovak sam ne vem!“ mi je odgovoril portir, spričajoči svojo veliko zemljepisno in narodopisno nevednost.

Moja radovednost je bila potolažena in s trdnim prepričanjem, da sem užival ob umotvoru v tujini priznanega umetnika — rojaka sem zapuščal razstavo. Popoludne sem se še trdneje prepričal o svojem domnevanju. V knjigarni sem kupil „Münchner Gegenwart“ in v tem listu sem zopet srečal umetnika — rojaka. Ščasoma pa so se mi pojmi zbistrili. Ali nisem v naših domačih slovenskih novinah že večkrat čital njega ime?

Ugarsku salamu

najbolje kakvoče po for. 1.45 klgr.;
Crvenu papriku, specialitet po for.
1.45 klgr. otprema u poš. omotima
po 5 kilogramov franko tvrdka

SALAMI EXPORT

Josef-utca 1/I. Ujpost (Ugarska)

Popravek zahvale.

V zahvali rodbine pok. Josipa Mikelič, katera zahvala je bila uvrščena v večerajšnji številki „Edinosti“, je po pomoti izostalo da omenjena družina izreka zahvalo tudi sl. »Posojilnici in hranilnici pri sv. Ivanu« za podarjeni venec in za dejstvo, da je ista odposlala deputacijo k pogrebu pokojnika.

Električno vpeljavo

izvršuje

Franjo S. Dalsasso

TRST

ulica S. Spiridione št. 6.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mastnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Društvo „Jadran“ je otvorilo svoje lokale v ulici sv. Marka št. 17 (pri sv. Jakobu), kjer se toči: izvrstno belo vipavsko à 80 st. liter; črno kopersko à 80 st. liter; črno dalmatinsko à 80 st. liter. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor. (306)

Išče se užitniškega upravitelja. Naslov pove upravnistvo „Edinosti“. 398

Kupi se vže rabljeno mizararsko mizo. Ponudbe: Hotel Balkan — Trst. (233)

Ivanka Doreghini

TRST. - Ul. Madonnina št. 8.

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik, zreal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe. Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

ALBERT BROSCHE

Trst ul. Sv. Antona 9. Trst.

Kožuhovinar in izdelovalec kap odlikovan na razstavi v Trstu leta 1882.

Velika zaloga kožuhovinar in kap za vojake in civiliste

Izvršuje poprave hitro in za nizke cene; sprejema v shrambo zimske kožuhovine ter jamči za škodo, provzročeno po moljin in po požaru.

ANTON SKERL

mehanik, zaprisežen zvezovalac.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11 - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, luči in prodaja gramofonov, zono fonov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica popravljane šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734

V gostilni „All' Aurora“

TRST — ulica Torrente

koncertuje vsaki večer

„Žensko tamburaško društvo“

v hrvatskih narodnih nošah

Vstopnina prosta. Postrežba točna

Cene zmerne.

Tovarna pohištva
Alexander Levi Minzi
ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).
ZALOGA:
PIAZZA ROSARIO (Selsko poslopje).
Cene, da se ni bati nobene konkurence.
Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih naerth.
Ilustrovan cenik brezplačno in franko

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt s zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.665.366 80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159 57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokristne namene.